

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Vainila, V.; Gustafsson, N.; Ellilä, H.; Korte, M.; Lindroos, A.; Makkonen, P.; Mishina, K.; Oksanen-Mäkelä, M.; Varvikko, K. & Lahti, M. 2021. TurvaSiipi-koulutuksilla tuetaan turvallisen hoitokulttuurin kehittämistä psykiatrisessa sairaalassa. Talk-verkkolehti, HYVE / Health and Well-being 5.2.2021.

Link to the original publication: [URL](#)

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

TurvaSiipi-koulutuksella tuetaan turvallisen hoitokulttuurin kehittämistä psykiatrisessa sairaalassa

05.02.2021

Kirjoittajat

Veera Vainila Sairaanhoitaja (ylempi AMK), Turun yliopistollinen keskussairaala

Noora Gustafsson TtM-opiskelija, projektiassistentti, Turun yliopisto; Turun ammattikorkeakoulu

Heikki Ellilä Yliopettaja, Turun ammattikorkeakoulu

Mikko Korte Sairaanhoitaja (ylempi AMK), Turun yliopistollinen keskussairaala

Annamari Lindroos kokemusasiantuntija

Pekka Makkonen projektipäällikkö, Tyks Psykiatria

Kaisa Mishina yliopisto-opettaja, Turun yliopisto

Maria Oksanen-Mäkelä ylihoitaja, Tyks Psykiatria

Kalle Varvikko kokemusasiantuntija

Mari Lahti Yliopettaja, tutkimusvastaava, TtT, Turun ammattikorkeakoulu

TurvaSiipi-hankkeessa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijat suunnittelivat opinnäytetyönään uutta Turvatila-hoitomallia hankkeen pilotointia varten. Henkilökunnalle luotiin ja opetettiin periaatteet, milloin potilasta hoidetaan turvatilassa. TurvaSiipi-hankkeessa myös tutkitaan tämän toimintamallin vaikutuksia.

Mielenterveyslaki edellyttää hoitamaan potilaita yhteisymmärryksessä heidän kanssaan ja pakkokeinoja tulee käyttää vain välttämättömissä tilanteissa. Kansallisilla käytännöillä ja lainsäädännöllisillä muutoksilla ei vielä ole Suomessa saavutettu pysyviä muutoksia potilaan pakkokeinojen käytön määrissä. Hoitokäytäntöjä on edelleen tuettava kohdennetummalla ja tehokkaammalla työpaikalla tapahtuvalla koulutuksella ihmisten vuorovaikutuksesta ja turvallisuuskysymyksistä.

Pakon käytön vähentäminen on tärkeää niin potilas- kuin työturvallisuuden näkökulmasta.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri suunnittelee uutta psykiatrista sairaalaa Turkuun. Uuteen psykiatriseen sairaalaan rakennetaan turvatilat, joissa vierihoidetaan haasteellisia potilaita. Tilojen käytön tavoitteena on saada vähennettyä potilaiden eristämistä. Eristämis- ja sitomistilanteisiin liittyy aina väkivallan uhka, joten niiden vähentämisen myötä tavoitellaan myös henkilökunnan työturvallisuuden paranemista. Pakon käytön vähentäminen onkin tärkeää niin potilas- kuin työturvallisuuden näkökulmasta.

Toiminnan kehittäminen edellyttää uuden oppimista

Jotta henkilökunta osaa hyödyntää uudessa sairaalassa turvatiloja, on tärkeää kouluttaa heitä jo ennakolta toteuttamaan uutta toimintatapaa. Vainila kuvasi kehittämistyössään hoitohenkilökunnan koulutusprosessia, mikä liittyi turvatilamalliin ja turvatilan käytön perusteisiin. Lisäksi Korte kuvasi kehittämistyössään hoitotyön toimintoja liittyen turvatilamalliin.

Tyks Psykiatrian nykyisiin tiloihin Psykoosiosastoille P1 ja P2 luotiin turvatiloja mukailevat tilat, joissa toimintamallia voidaan pilotoida ennen kuin lopullinen suositus turvatilan käytöstä TurvaSiipi-hankkeessa luodaan. Lopullinen suositus turvatilasta on hyödynnettävissä psykiatrisessa hoitotyössä.

Valmentavalla työotteella opitaan toisiltamme

Turun AMK:n tutkijat sekä osaprojektin toteuttaneet YAMK-opiskelijat opettivat tutkimusosastojen henkilökunnalle, mikä on turvatila ja millä periaatteilla siellä toimitaan. Koulutuksissa vahvistettiin henkilökunnan osaamista valmentavalla työotteella. Siinä korostui reflektiivisyys, tilanteiden pohtiminen yhdessä ja toisilta oppiminen. Koulutuksissa käytiin vilkasta keskustelua ja samanlaista ilmapiiriä kannustettiin ylläpitämään osastoilla, kun uusi työtapa otetaan käyttöön.

Koulutustilaisuuksissa kerrottiin Brøset Violence Checklist (BVC) -mittarista, koska turvatilan käyttö perustuu BVC-mittarin tulokseen ja henkilökunnan kliiniseen arvioon. BVC-mittarilla arvioidaan potilaan väkivaltaisuuden riskiä lyhyellä aikavälillä. Mittaria on tutkittu paljon psykiatrisilla osastoilla ja sen on todettu olevan luotettava. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistaakin käyttämään väkivaltariskin arviointimittareita ehkäisemään pakon käyttöä psykiatrisessa hoidossa.

Case-videot oppimisen tukena

Koulutuksissa myös harjoiteltiin BVC-mittarin käyttöä case-videoiden avulla. YAMK-opiskelijat laativat kuusi erilaista tilannekuvausta psykiatriselta osastolta. Psykoosiosastojen P1 ja P2 hoitajat näyttelivät videoilla henkilökunnan ja potilaiden rooleissa. Tilannekuvaukset katsottiin koulutuksissa yksi kerrallaan ja kunkin videon jälkeen käytiin keskustelua, mitä pisteitä kukin oli tilanteesta antanut ja minkälaisin perustein.

BVC-mittarin käytön lisäksi koulutuksissa opetettiin turvatilahoidon käytännöt sekä vuorovaikutusmalli, joka perustuu EriTurva-hankkeen tuloksiin. Väkivaltariskin arvioinnin lisäksi uudessa toimintatavassa korostuukin nimenomaan vuorovaikutuksen lisääminen haastavissa potilashoidon tilanteissa.

Jatkossa hankkeen tutkimushoitaja kartoittaa tutkimusosastoilta mahdollisten uusien koulutettavien työntekijöiden määrän kuukausittain. Mikäli useampia uusia työntekijöitä on

aloittanut tai on aloittamassa, järjestetään vastaavia koulutustilaisuuksia uudelleen. Mikäli osastoilla aloittaa yksittäisiä työntekijöitä, toteutukseen osallistuneet YAMK-opiskelijat ovat lupautuneet perehdyttämään uuden työntekijän toimintamallin käyttöön.

Osastokäynneillä tuetaan uuden toiminnan pilotoimista ja testaamista

Turvatilän pilotointi alkoi Tyks Psykiatrian Psykoosiosastoilla P1 ja P2 vuoden 2020 alussa. Osastojen henkilöstöä tuettiin turvatilan käyttöön osastokäynneillä 2–3 viikon välein. Näihin osallistuivat hankkeesta Turun AMK:n tutkijat sekä YAMK-opiskelijat. Käynneillä keskusteltiin ja arvioitiin, miten toimintamalli on sujunut ja tuleeko tehdä jotakin toisin.

Yhdellä osastokäynnillä saatiin idea laatia vielä potilaille suunnattu selkokielineen esite, jota hoitajat voivat hyödyntää tilanteissa, joissa he ohjaavat potilaita turvatilaan. Lisäksi turvatilan käyttöönotossa suunniteltiin, että hyödynnetään Tyks Psykiatrian kokemusasiantuntijaa, koska hanke on herättänyt kysymyksiä myös potilaiden keskuudessa.

Kokemusasiantuntija vierailee osastoilla säännöllisesti ja juttelee potilaiden kanssa heitä askarruttavista asioista. Hän voisi osaltaan antaa potilaille tietoa turvatilasta ja sen käytöstä.

Toiminnan eteneminen

Kokemusasiantuntijan osaamista ei kuitenkaan vielä ole ehditty hyödyntää toimintaa pilotoitaessa, koska TurvaSiipi-hanke jäi tauolle covid-19-pandemian takia huhtikuusta 2020

alkaen. Pandemian takia utkijoiden ja kokemusasiantuntijan vierailuja osastoilla ei ollut mahdollisia toteuttaa. Tutkimusta päästiin jatkamaan syyskuussa 2020 ja osastokäyntejä toteutetaan etäyhteyksin.

Tämän vuoden alusta Psykoosiosaston P2 tilalle toiseksi turvatilaosastoksi vaihtui Riippuvuuspsykiatrian osasto R1. Samalla turvatilan käytön perusteita laajennettiin. Seuraavaksi on tarkoitus ottaa kokemusasiantuntija mukaan tukemaan toiminnan pilotointia, mikäli heidän vierailunsa osastoilla sallitaan.

Kuvat: artikkelin yläkuva Capri23auto Pixabay, artikkelikuvat Veera Vainila

Lue aiheesta myös artikkelit:

[TurvaSiipi-hankkeessa vähennetään pakkotoimia ja parannetaan työturvallisuutta psykiatrian osastoilla](#)

[TurvaSiipi-yhteistyöhankkeessa kehitetään hoitotyötä ja työturvallisuutta psykiatrisilla osastoilla](#)

Tutustu [Master School -koulutuksiin](#)

[TurvaSiipi - Hoitajien työturvallisuus, työnhallinta ja työhyvinvointi haastavan potilaan hoidossa psykiatrisessa hoidossa](#)

TurvaSiipi-hanke on Turun ammattikorkeakoulun, Turun yliopiston ja Turun yliopistollisen keskussairaalan Psykiatrian toimialueen yhteistyöhanke, jota rahoittaa Työsuojelurahasto (2019–2022).

Ylemmän AMK-tutkinnon opiskelijat tekevät opinnäytetöitään osaprojekteina hankkeessa.

Artikkeli on **[Mielenterveyden edistäminen](#)** -tutkimusryhmän julkaisuja

Lähteet:

Almvik R., Woods, P. & Rasmussen, K. 2000. The Brøset Violence Checklist (BVC): Sensitivity, Specificity and inter-rater Reliability. Journal of Interpersonal Violence. Vol 15, No 12, 1284–1296.

Korte, M. 2020. Turvatilamallin kehittäminen ja käyttöönotto. Opinnäytetyö (YAMK). Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 4.10.2020. **[https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/335866/Korte Mikko.pdf?sequence=2](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/335866/Korte_Mikko.pdf?sequence=2)**

Lahti, M., Berg, J., Varpula, J., Lipponen, E., Äärinen, A., Lantta, T., Soinen, P., Sailas, E., Kontio, R. & Välimäki, M. 2018. Hoitajien työturvallisuus psykiatrisen potilaan huone- ja

sidontaeristykseen aikana. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 248. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Makkonen, P., Putkonen, A., Korhonen, J., Kuosmanen, L. & Kärkkäinen J. (toim.) 2016. Pakon käytön vähentäminen ja turvallisuuden lisääminen psykiatrisessa hoidossa. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu

6.1.2019. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131697/URN_ISBN_978-952-302-751-0.pdf?sequence=1

Mielenterveyslaki 1116/1990. Annettu Helsingissä 14.12.1990. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19901116>

Vainila, V. 2020. Turvatilan käytön periaatteet ja käyttöönotto: Turvallisuuskulttuurin kehittäminen Tyks Psykiatrialla. Opinnäytetyö (YAMK). Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu

17.11.2020. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/342933/Vainila_Veera.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Välimäki, M., Lantta, T., Anttila, M., Pekurinen, V., Alhonkoski, M., Suvanne, T., Laine, A., Kannisto, K. & Kontio, R. 2013. Hoitajien työn hallinta psykiatrisen potilaan väkivaltatilanteissa. Turun yliopisto. Hoitotieteenlaitoksen julkaisuja. Tutkimuksia ja raportteja sarja A66. Turku.

Välimäki, M., Yang, M., Vahlberg, T., Lantta, T., Pekurinen, V., Anttila, M. & Normand, S-L. 2019. Trends in the use of coercive measures in Finnish psychiatric hospitals: a register analysis of the past two decades. BMC Psychiatry. Vol. 19, No 1. Viitattu

2.11.2019. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6660969/pdf/12888_2019_Article_2200.pdf